

BOSNA i HERCEGOVINA

Agencija za predškolsko,
osnovno i srednje obrazovanje

БОСНА и ХЕРЦЕГОВИНА

Агенција за предшколско,
основно и средње образовање

IZVJEŠĆE

**O RADU AGENCIJE ZA PREDŠKOLSKO, OSNOVNO I SREDNJE OBRAZOVANJE ZA
2013.GODINU**

MOSTAR, siječanj 2014. GODINE

SADRŽAJ:

I. UVOD

1. Rad Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje BiH
2. Rad Odbora Agencije
3. Profesionalno usavršavanje osoblja i institucionalno jačanje Agencije
4. Procjena trenutnog stanja u oblasti predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja
 - a) Zajednička jezgra nastavnih planova i programa (ZJNPP)
 - b) Standardi učeničkih postignuća
 - c) Srednje strukovno obrazovanje

II. AKTIVNOSTI AGENCIJE U OBLASTI PREDŠKOLSKOG, OSNOVNOG I SREDNJEG OBRAZOVANJA

1. Razvoj ZJNPP-a za materinski jezik, strani jezik, prirodoslovlje i matematiku, definirana na ishodima učenja
2. Diseminacija standarda učeničkih postignuća
3. Diseminacija standarda kvaliteta rada u predškolskom odgoju i obrazovanju
4. Kontinuirani profesionalni razvoj nastavnika
5. Izrada standarda zanimanja

III. EVROPSKE INTEGRACIJE

IV. INSTITUCIONALNO JAČANJE

V. PRORAČUNSKA SREDSTVA

Izvješće sadrži najvažnije aktivnosti i ostvarene rezultate, a sačinjeno je na temelju izvršenih poslova i zadataka planiranih Programom rada Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje za 2013. godinu.

Izvršeni poslovi i zadatci, na temelju kojih je rađeno ovo izvješće su evidentirani tijekom godine, kroz informacije, izvješća, programe, druge materijale i pojedinačne akte.

Izvješće o radu Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje se dostavlja Vijeću ministara Bosne i Hercegovine na razmatranje i usvajanje.

I UVOD

1. Rad Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje BiH

Agencija je osnovana Zakonom o Agenciji za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje („Službeni Glasnik BiH”, broj 88/07) kao samostalna upravna organizacija.

Sjedište Agencije je u Mostaru, a područne jedinice su smještene u Sarajevu i Banja Luci.

Nadležna je za uspostavljanje standarda znanja, ocjenjivanje postignutih rezultata i razvoj zajedničke jezgre nastavnih planova i programa u predškolskom, osnovnom i srednjem obrazovanju i za druge stručne poslove u oblasti standarda znanja i ocjenjivanja kvalitete.

U Agenciji je trenutno 26 uposlenih od čega su tri imenovane osobe, 18 državnih službenika i pet uposlenika.

U ožujku 2013. godine je izvršena primopredaja dužnosti zamjenica ravnateljice Agencije, dok je Vijeće ministara BiH produžilo mandat ravnateljici Agencije.

U Mostaru je, osim sjedišta, i Odjel za Zajedničku jezgru nastavnih planova i programa u predškolskom, osnovnom i srednjem obrazovanju, u Banjaluci je Odjel za srednje strukovno obrazovanje, obuku, obrazovanje odraslih i cjeloživotno obrazovanje, a u Sarajevu je Odjel za standarde znanja - učeničkih postignuća i ocjenjivanje rezultata u predškolskom, osnovnom i srednjem obrazovanju.

U drugoj polovici 2011. godine donesen je Strateški plan 2012.-2016. u kojem su definirani i postavljeni strateški pravci djelovanja Agencije u navedenom razdoblju.

2. Rad Odbora

Sukladno planiranim aktivnostima, tijekom 2013. godine Odbor se, kao stručno i savjetodavno tijelo, fokusirao na analizu dokumenata iz obrazovanja nastalih u radu Agencije te aktivno sudjelovao u analizi tekućih projekata Agencije dajući preporuke i ocjene ostvarenog.

Zbog isteka mandata, nakon procedure koju je provelo Ministarstvo civilnih poslova BiH, Vijeće ministara BiH je imenovalo nove članove Odbora. U ožujku 2013. godine je održana konstituirajuća sjednica Odbora u novom sazivu.

3. Profesionalno usavršavanje osoblja

Tijekom 2013. godine, većina uposlenih u Agenciji je prošla kroz obuke organizirane od Agencije za državnu službu BiH i Direkcije za europske integracije, kao i veći broj stručnih seminara iz reforme obrazovanja u BiH, te obuke koje je organizirao, financirao i prilagodio potrebama uposlenih GIZ, uz druge seminare koji su svojom tematikom aktualni i vezani za rad Agencije.

Tijekom 2013.godine, u sklopu Twinning projekta *Jačanja kapaciteta Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje*, državni službenici koji obavljaju stručne poslove su prošli veći broj specijaliziranih obuka iz oblasti obrazovanja i stekli znanja koja svakodnevno primjenjuju u svom radu.

4. Procjena trenutnog stanja u oblasti predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja

a) Razvoj Zajedničke jezgre nastavnih planova i programa (ZJNPP)

Nakon što je urađena analiza postojeće ZJNPP-a, postojećih NPP-a u BiH i kurikuluma iz zemalja regiona stvorena je polazna osnova za kreiranje metodološkog pristupa izrade ishoda učenja, uključujući ključne kompetencije i pokazatelje, usklađene s EU standardima.

Razvijena je metodologija izrade ZJNPP-a i određene obrazovne oblasti kako bi se definirali ishodi učenja i pokazatelji po obrazovnim područjima, definirali ishodi za predmete unutar tih područja, te osigurala vertikalna povezanost.

b) Standardi učeničkih postignuća

Utvrđivanje standarda učeničkih postignuća predstavlja osnovu za definiranje, efikasno praćenje i unapređivanje kvaliteta obrazovanja u cjelini, kao i podršku osobnom profesionalnom razvoju i cjeloživotnom učenju stručnjaka u obrazovanju. Oni se preporučuju kao okvir za analizu, procjenu i vrednovanje pedagoške prakse, za identificiranje ciljeva profesionalnog usavršavanja stručnih radnika, stručnih suradnika i ravnatelja te profesionalnog razvoja na razini ustanove.

c) Srednje strukovno obrazovanje

Reforma obrazovanja je u značajnoj mjeri obuhvatila srednje strukovne škole. U 2013.godini završen je projekt EUVET 4 čiji je cilj daljnja izgradnja kapaciteta u sustavu srednjeg strukovnog obrazovanja.

Agencija je i u 2013. godini nastavila rad na osiguranju kvaliteta u srednjem strukovnom obrazovanju u BiH i povezivanju s društvenim partnerima, kao bitnom karikom između tržišta rada i strukovnog obrazovanja.

II. AKTIVNOSTI AGENCIJE U OBLASTI PREDŠKOLSKOG, OSNOVNOG I SREDNJEG OBRAZOVANJA

1. Razvoj Zajedničke jezgre nastavnih planova i programa

Zajednička jezgra nastavnih planova i programa za materinski jezik definirana na ishodima učenja

Urađena je Zajednička jezgra nastavnih planova i programa za materinski jezik (hrvatski jezik, srpski jezik i bosanski jezik), definirana na ishodima učenja. Usuglašeni su ishodi i pokazatelji od članova radne skupine i dokument je pripremljen za javne rasprave. Održano je 15 javnih rasprava pred 400 sudionika (odgojitelji, učitelji, nastavnici i profesori materinskog jezika).

Zajednička jezgra nastavnih planova i programa za strani jezik definirana na ishodima učenja

Urađen je Nacrt dokumenta sukladno europskim standardima za učenje stranog jezika. Usuglašeni su ishodi i pokazatelji od strane članova radne skupine za izradu dokumenta i pripremljen je za javne rasprave.

Zajednička jezgra nastavnih planova i programa za prirodoslovlje definirana na ishodima učenja

Urađen je Nacrt dokumenta. Usuglašeni su ishodi i pokazatelji od strane članova radne skupine za izradu dokumenta i pripremljen je za javne rasprave.

Zajednička jezgra nastavnih planova i programa za matematiku definirana na ishodima

Započete su pripremne aktivnosti na razvoju ishoda učenja za područje matematike, što podrazumijeva izradu plana rada, formiranje radne skupine, angažiranje vanjskog eksperta i pripremu radnog materijala.

2. Diseminacija standarda učeničkih postignuća za treći i šesti razred devetogodišnjeg obrazovanja iz bosanskog jezika, hrvatskog jezika i srpskog jezika, matematike i prirodnih znanosti

Sprovedena je diseminacija standarda učeničkih postignuća za treći i šesti razred devetogodišnjeg obrazovanja iz bosanskog jezika, hrvatskog jezika i srpskog jezika,

matematike i prirodnih znanosti. Organizirani su stručni susreti u osnovnim školama BiH na kojim su predstavljeni standardi učeničkih postignuća i sagledane mogućnosti primjene standarda u nastavi, uz podjelu pratećeg materijala koji se sastojao od stručnog izvješća i knjižica s definiranim standardima za ove predmete.

3. Diseminacija standarda kvaliteta rada u predškolskom odgoju i obrazovanju

Diseminacija standarda kvaliteta rada u predškolskom odgoju i obrazovanju organizirana je i realizirana sa stručnim radnicima, suradnicima i ravnateljima u predškolskom odgoju i obrazovanju, što bi trebalo osigurati početak primjene definiranih standarda u praksi. Prvi korak u diseminaciji bio je obuka savjetnika za obrazovanje iz zavoda i ministarstava u procesu primjene standarda kvaliteta rada u praksi. Aktivnosti je financijski podržao Save the Children.

Cilj diseminacije je unapređenje kapaciteta stručnjaka u predškolskom odgoju i obrazovanju za primjenu standarda kvaliteta rada u praksi kao osnove za praćenje, vrednovanje i unapređivanje kvaliteta rada odgojitelja, pedagoga i ravnatelja, te postavljanja ciljeva profesionalnog razvoja. Nastavak aktivnosti u vezi sa standardima kvaliteta rada u predškolskom odgoju i obrazovanju ogledale su se u pružanju podrške stručnim timovima predškolskih ustanova u primjeni standarda kvaliteta u praksi, kao i u prikupljanju informacija za internu bazu podataka. Na osnovu informacija prikupljenih tijekom istraživanja izrađen je dokument *Izvješće i preporuke za primjenu standarda kvaliteta rada u predškolskom odgoju i obrazovanju*.

4. Kontinuirani profesionalni razvoj nastavnika (KPR)

Aktivnost se odvija u suradnji s OSCE-om i izabranim predstavnicima ministarstava obrazovanja, pedagoških zavoda/Zavoda za školstvo/Pedagoške institucije Brčko distrikt BiH. Sačinjen je *Nacrt smjernica za kontinuirani profesionalni razvoj odgojitelja, nastavnika i stručnih suradnika*, koji će biti osnova za izradu Akcijskog plana. Jedinstvena metodologija rada na KPR nastavnika treba poslužiti pedagoškim zavodima/Zavodu za školstvo/Pedagoškoj instituciji Brčko distrikt BiH kao dobra osnova za praćenje potreba i obaveza odgojitelja, nastavnika i stručnih suradnika, te približavanje modernim obrazovnim trendovima u Europi. Aktivnosti su predstavljene na Međunarodnoj konferenciji zemalja Zapadnog Balkana.

5. Izrada standarda zanimanja

U suradnji s EU VET 4 razrađena je metodologija razvoja standarda zanimanja za skupinu srodnih zanimanja Poljoprivreda i prerada hrane.

S Twinning partnerima razrađena je metodologija za porodicu Ugostiteljstvo i turizam.

Po metodologiji Twinning projekta izrađen je standard zanimanja Turistički tehničar.

Izvršena je priprema, izrađen priručnik za obuku i provedena obuka anketara za izradu šest standarda zanimanja u srodnim skupinama: Strojarsvo i obrada metala i Šumarstvo i obrada drveta.

Uspješno je završena aktivnost pod nazivom „Evaluacija primjene NPP-a u pet skupina srodnih zanimanja u srednjem strukovnom obrazovanju u BiH, održana završna konferencija i predstavljena istoimena publikacija. Evaluacija je urađena za srodne skupine: II Šumarstvo i obrada drveta, IV Strojarsvo i obrada metala, VIII Geodezija i građevinarstvo, X Ugostiteljstvo i turizam, IX Ekonomija, pravo i turizam.

III. EUROPSKE INTEGRACIJE

1. TWINNING projekt Europske komisije

Sredinom 2012. godine započeo je Twinning projekt „Jačanje kapaciteta Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje“, koji se odvijao u suradnji sa slovenačkim institucijama: Zavod za školstvo, Center za poklično izobraževanje i Državni izpitni center. Projekt je trajao 15 mjeseci, a završio je u rujnu 2013. godine. Jedan od dokumenta koji je rezultat ovog projekta su *Smjernice za provođenje eksterne mature u Bosni i Hercegovini*. Dokument je temelj za donošenje zakonskih i podzakonskih akta za izvođenje eksterne mature nakon završene srednje škole u BiH.

Tijekom Twinning projekta uposlenici Agencije su imali priliku unaprijediti stručna znanja, upoznati se s novim metodologijama rada i približiti europsku praksu situaciji u Bosni i Hercegovini.

2. CIDREE

U sklopu ove suradnje primljeni smo i u članstvo CIDREE (Consortium of Institutions for Development and Research in Education in Europe), koji uključuje obrazovne institucije 27 zemalja Europe, a koje izravno rade na unapređenju i usklađivanju obrazovnih sustava i razmjeni iskustava različitih zemalja kod provođenja istih. Iako godišnja članarina u konzorciju CIDREE iznosi 5000€, Bosni i Hercegovini je odobren godišnji iznos od 1000€, jer su prepoznati interesi i nastojanja Agencije na približavanju europskim procesima u obrazovanju.

Zbog financijski ograničenih sredstava Agencije, godišnju članarinu za CIDREE uplatio je G1Z, uvidjevši reformske pomake nastale od početka rada Agencije do danas.

Za Agenciju bi od velikog značaja bilo da se sredstva za članarinu osiguraju u proračunu institucije.

IV. INSTITUCIONALNO JAČANJE

Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanja BiH je jedna od prvih pet institucija uključenih u projekt institucionalnog jačanja, koje u Bosni i Hercegovini, u suradnji s GIZ uredom u BiH, provodi Ured koordinatora za reformu javne uprave.

Tijekom 2013.godine urađena je Analiza zadovoljstva korisnika, koja nam je poslužila za prepoznavanje akcijskih mjera koje trebamo poduzeti u cilju približavanja institucije krajnjim korisnicima.

U međuinstitucionalnoj skupini za komunikaciju urađen je Komunikacijska strategija i Komunikacijski plan. Komunikacijska strategija se odnosi na poboljšanje interne i eksterne komunikaciju, dok Komunikacijski plan podrazumjeva plan aktivnosti na godišnjoj razini.

Započete su aktivnosti na redizajniranju WEB stranice i uključivanju u društvene mreže. Planirani su konkretni koraci za istupanje Agencije u javnost s rezultatima svog rada i djelovanje.

U međuinstitucionalnoj skupini za osiguranje kvaliteta započele su aktivnosti koje trebaju dovesti do certificiranja institucije certifikatom ISO 9001.

Agencija je izrazila spremnost na suradnju s drugim institucijama na razini države, u cilju poboljšanja cjelokupnog rada i učinkovitosti državnog sustava. S tim u vezi izrađen je i Akcijski plan za provedbu Strategije borbe protiv korupcije 2009.-2014. Započete su aktivnosti na izradi Pravilnika za postupanje u slučaju prijave korupcije, sukladno Zakonu o zaštiti uzbunjivača.

V. PRORAČUNSKA SREDSTVA

Agencija je u 2013. godini raspolagala sa 1.238.000,00 KM proračunskih sredstava.

Uz pomoć GIZ-a u iznosu 59.918,00 KM završene su aktivnosti na projektu Evaluacija u obrazovanju: Postavljanje mjerila za evaluaciju reforme devetogodišnjeg osnovnog obrazovanja (kroz evaluaciju učeničkih postignuća) i Evaluacija nastavnih planova i programa u srednjem strukovnom obrazovanju za pet skupina srodnih zanimanja.

GIZ je također financirao aktivnosti na izradi Zajedničke jezgre nastavnog plana i programa za prirodoslovlje definiranoj na ishodima u iznosu 35.599,00 KM.

UNICEF je financijski pomogao aktivnosti na pripremi Metodologije izrade ZJNPP-a u iznosu 21.366,00 KM.

Save the Children je u iznosu 2.682,00 KM financirao Implementaciju standarda za predškolsko i osnovno obrazovanje.

Iz sredstava s kojima smo sudjelovali u financiranju Twinning projekta „Jačanje institucionalnog kapaciteta Agencije" utrošeno je 43.920,00 KM.